กระวาน...สายใยอารยธรรมแห่งพังงา

ย วิทวัส อันตาผลย

กระวานเป็นเมล็ดพืชสมุนไพร ซึ่งมีสรรพคุณเป็นยาเพราะมีรสเผ็ดร้อนและมีกลิ่นหอม ใช้ประกอบอาหารเพื่อสร้างความอบอุ่นภายในร่างกายได้อย่างดี ในอดีตพบมากในกัวเตมาลา อินเดีย และตะกั่วป่า จังหวัดพังงาย

ย้อนหลังไปเมื่อพุทธศักราช 300 ชาวอินเดียได้เดินทางมายังประเทศไทย โดยทางเรือมาเทียบท่าซึ่งเป็นบริเวณเมืองตะกั่วป่าปัจจุบัน และได้พักคาราวานบริเวณนั้นเพื่อที่จะเดินทางต่อไปยังนครศรีธรรมราช ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย จึงพบว่าบริเวณดังกล่าวมีกระวาน เครื่องเทศอยู่จำนวนมาก

กระวาน ในภาษาบาลีเรียกว่า ตกโกล หรือตะโกล จึงสันนิษฐานว่า คำว่าตะกั่วป่า มาจากคำว่าย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ตกโกล ตะโกล หรือตะโกลา ซึ่งแปลว่า กระวาน

คลอดิอุส ปโตเลมี นักภูมิศาสตร์ชาวกรีก เดินทางล่องเรือมายังชายฝั่งอันดามันเมื่อครั้ง ค.ศ.2 ได้รู้ว่าบริเวณดังกล่าวมีทรัพยากรที่ล้ำค่ามากมายโดยเฉพาะเครื่องเทศ เช่น กระวาน จึงกลับไปเขียนบันทึกให้ได้รู้ว่าแผ่นดินนี้เปรียบเสมือนทองคำหรือสุวรรณภูมินั่นเอง

ชาวยุโรปหรือประเทศที่มีสภาพอากาศหนาวตลอดนั้นต้องการความอบอุ่นให้แก่ร่างกายทั้งจากภายนอกนั่นก็คือไฟหรือไฟฟ้า และจากภายในโดยการทานอาหารที่สรรพคุณทางร้อนหรือเผ็ด ซึ่งก็คือเครื่องเทศ เช่นกระวาน จึงมีการเดินทางเพื่อควานหากระวาน เครื่องเทศ เพื่อนำมาประกอบอาหารสร้างความอบอุ่นให้แก่ร่างกาย

จากบันทึกของปโตเลมีจึงทำให้ชาวโลกต่างเดินทางมายังตะกั่วป่า กราภูงา อันดามัน และประเทศไทยเพื่อมาหากระวานเครื่องเทศ ใช้ทรัพยากรของแผ่นดินนี้และตั้งรกราก ก่อให้เกิดการหลอมรวมความหลากหลายทางวัฒนธรรม ประเพณีและวิถีชีวิตจากทุกชาติประเทศ ทั้งอินเดีย โปรตุเกส ฮอลันดา ฝรั่งเศส และจีน

ตกโกล ตะโกลา ตะกั่วป่า กราภูงา จนกระทั่งกลายมาเป็นพังงา ด้วยร่องรอยจากอดีตสู่ปัจจุบัน กระวาน จึงเปรียบดั่งสายใยเชื่อมสัมพันธ์ชนต่างชาติต่างเผ่าพันธุ์ทั่วโลกมาร่วมกันก่อร่างสร้างอารยธรรมให้พังงาทรงคุณค่าจวบจนทุกวันนี้

***

คติชนย คติชน
กระวาน กานพลู